

Geliş Tarihi (Received): 13.04.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 18.07.2023

Olgu sunumu/ Case report

Depremde Hemşire Olmak: Deprem Günlükleri

Being a Nurse in an Earthquake: Earthquake Diaries

6 Şubat 2023 tarihinde yaşamını kaybeden sağlık çalışanlarına ithafen...

Doç. Dr, Ebru ÖZTÜRK ÇOPUR¹

Dr. Öğr. Üyesi Fatma KARASU¹

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Yusuf Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
Aşıt Mahallesi Yedi Aralık Sokak No:28 Karataş Kampüsü 79090 Merkez/Kilis/TÜRKİYE

Yazışmadan sorumlu yazar : Ebru ÖZTÜRK ÇOPUR; ebruozturkcopur@kilis.edu.tr

Alıntı (Cite): Öztürk Çopur E, K arasu F. Depremde Hemşire Olmak: Deprem Günlükleri.
YBH Dergisi. 2023;4(2):224-235

Özet: Doğal bir afet sonrası, sağlık hizmetlerine olan talepte artış meydana gelmektedir. Bilindiği gibi afet sırasında hemşirelerin önemi tartışılmaz bir gerçektir. Hemşireler sağlık hizmetlerinin en büyük insan kaynağı grubu olarak afet müdahalesine dahil olmaktadır. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem, binlerce can kaybının yanında sağlık tesisleri de dahil olmak üzere büyük bir yıkıma neden olmuştur. Hastaneler yaralılar ve cenazeler ile dolup taşmıştır. Hemşireler bu süreçte hastaların sağlık gereksinimlerini karşılamak için ailelerini ve sevdiklerini geride bırakarak olabilecek zorluklara veya risklere bakmaksızın ellerinden gelen her şeyi yapmışlardır. Hemşireler bu süreçte sadece hastalara ve toplumun tamamına destek olmakla kalmayıp, zor koşullarda ellerinden gelenin en iyisini yapma cesaretini de göstermişlerdir. Hemşireler kritik koşullarda bile bakım sağlamada mesleki sorumluluklara bağlılıklarını sürdürmüşlerdir. Bu depremde çalışan bütün hemşireler görev tanımlarının gerekliliklerinin ötesine geçerek hemşireliğe bağlılıklarını ortaya koymuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Deprem; hemşire; sağlık bakımı; afet.

Abstract: After a natural disaster, there is an increase in the demand for health services. As it is known, the importance of nurses during disasters is an indisputable fact. Nurses are involved in disaster response as the largest Human resource group of health services. The earthquake that took place on February 6, 2023 caused great destruction, including health facilities, as well as the loss of thousands of lives. Hospitals are overflowing with the wounded and the dead. In this process, nurses did their best to meet the health needs of patients, leaving their families and loved ones behind, regardless of the difficulties or risks that may arise. In this process, nurses not only supported the patients they also supported the whole society, but also showed the courage to do their best under difficult conditions. Nurses remained committed to their Professional responsibilities in providing care even in Critical conditions. All nurses working in this earthquake showed their commitment to nursing by going beyond the requirements of their job descriptions.

Key Words: Earthquake; nurse; healthcare; disaster.

Giriş

Afet, bireylerin ve toplumun yaşamsal ihtiyaçlarını olumsuz etkileyen ve ani olarak gerçekleşen olaylar olarak açıklanmaktadır. ⁽¹⁾ Doğal afet türleri arasında bulunan deprem, “tektonik kuvvetlerin veya volkan faaliyetlerinin etkisiyle yer kabuğunun kırılmasıyla birlikte oluşan enerjinin sismik dalgalar şeklinde yayılarak yeryüzünü kuvvetle sarsması olayları olarak tanımlanmaktadır”. ⁽²⁾ 6 Şubat 2023 tarihinde Doğu Anadolu Fayı üzerinde 9 saat arayla iki büyük deprem meydana gelmiştir. İlk deprem 7.7 büyüklüğündeki, saat ile 04.17’de ve ikinci deprem ise yerel saat ile 13.24’te 7.6 büyüklüğünde meydana gelmiştir. Meydana gelen depremlerden Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Gaziantep, Elazığ, Osmaniye, Şanlıurfa, Diyarbakır, Kilis ve Adana olmak üzere toplam 11 il önemli ölçüde etkilenmiş ve bu illerde hasar ve yıkımlar meydana gelmiştir. ⁽³⁾ Meydana gelen bu depremlerde 02.04.2023 tarihi itibarıyla resmi kayıtlara göre toplam 50 bin 96 kişi yaşamını kaybetmiştir. ⁽⁴⁾ Vefat edenler arasında 58’i hemşire olmak üzere toplam 448 sağlık personeli olduğu belirtilmiştir. ⁽⁵⁾ Yaşanan afet durumlarında sağlık hizmetlerinin sağlanması çok önemlidir. Bu durumda sağlık çalışanları önemli hizmet sağlayıcıları arasında yer almaktadır. ⁽⁶⁾ Sağlık çalışanları, kurtarma ekibi üyeleri olarak zorlu koşullar altında çalışırken afetlere maruz kalmaktadır. ⁽⁷⁾ Aynı zamanda ailevi ölümler, konut hasarı ve felaketin neden olduğu mali kayıp gibi aşırı zorluklarla karşılaşabilmektedirler. Ayrıca olası bir felaketin tekrarından ve bilinmeyen bir süre sağlık hizmeti verme gerekliliğinden anksiyete yaşayabilmektedirler. Bu nedenle, afet yardımı çabaları sağlık çalışanlarının fiziksel ve psikolojik refahı için büyük önem taşımaktadır. Öte yandan, afete eğilimli ve afetten etkilenen topluluklarda yaşayan sağlık çalışanları da hayatta kalanlardır. Toplum gibi, onların da afet deneyimleri (kurtarma ekibi üyeleri olarak değil) sağlık çalışanlarının hazırlıklarını önemli ölçüde etkilemektedir. ⁽⁸⁾ Hemşirelerin deprem gibi zor koşullar varlığında hastaların bakımında üst düzey performansta çalışması beklenmekte ve ayrıca ağır koşullar hemşireler üzerinde psikososyal olarak ek yük oluşturmaktadır. Bu

olumsuzluğa rağmen hemşireler zorlu koşullar altında çalışabilmekte ve kritik klinik kararlar alabilmektedir. ⁽⁷⁾ Hemşireler yaşanan afetler öncesinde, sırasında ve sonrasında halk sağlığını korumak ve geliştirmek için müdahaleler uygular. İlk yardım, gelişmiş klinik bakım, fiziksel ve zihinsel sağlık ihtiyaçlarına yönelik girişimler uygulanması bunlar arasında önemli bir yere sahiptir. ⁽⁹⁾

Amaç

Bu olgu sunumunda amaç depremi birebir yaşayan hemşirelerin, yaşadıkları bütün zorluklara rağmen mesleki sorumluluk bilinçlerini ortaya koymaktır.

Katılımcıların kimlik bilgileri saklı tutularak bilimsel amaçlı deneyimlerinin paylaşılacağı konusunda bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Hemşirelerin ad ve soyad baş harfleri değiştirilmiştir. Veriler hemşireler ile yüz yüze görüşme ve ses kaydı ile toplanmıştır.

OLGU SUNUMU

“Ayrı İllerde Olan Hemşirelerin Depremde İlk Üç Günü”

Hemşire M.K., 37 yaşında, evli ve bir çocuk annesi (3.5 yaş), 14 yıldır çalışmakta ve depremin merkezi olan Pazarcık'ta yaşamaktadır. *“Pazarcık benim memleketim, bura da depremler olur ancak bu olayı tarif etmek için kelime bulamıyorum”* diyor.

Depremin ilk günü; “04:17 de büyük bir gürültü ile uyandık. Eşim uyanır uyanmaz bağırarak bana sarıldı, yatakta hiçbir şey düşünemez halde sanki şoka girdik. Eşim, annem, oğlum ile beraber hemen dışarı çıktık. Binalardan uzak bir yere gitmek için arabaya bindik. Arabadayken telefonum çaldı, yakın arkadaşlarımdan biri beni aradı, ağlıyordu, enkaz altında kaldığını söyledi. Yolda birçok binanın yıkıldığını gördük. Hava çok soğuktu, karla karışık yağmur vardı, üstümüzde pijamalarımız, ayağımızda çorap yoktu...Enkaza gittiğimizde arkadaşım ve çocuğunda ses vardı ama eşinde yoktu (vefat etmiş), 5 saat sonra enkazdan kurtarıldılar. Daha sonra ilk müdahaleyi yaptım, arkadaşım ve çocuğunu hastaneye götürdük. Hastanenin her yerinde depremedeler vardı, büyük salonda ise cesetler... O gün nöbette olan hastane

personeli çalışmaya devam ediyordu, herkes depremzedeydi, herkesin çocuğu, yakını vardı, belki enkaz altındaydı, aslında herkesin yardıma ihtiyacı vardı, kiminin tıbbi müdahaleye, kiminin enkaz altından çıkarılmaya, kiminin sakinleştirilmeye, kiminin yanındayım sözcüğünü duymaya, pijamamın üzerime önlük giyerek çalışan arkadaşlarıma yardıma başladım. Ailem hastanenin bahçesinde güvenli bir alanda arabada beklemeye başlar. Elektrik yok, telefon çekmiyor, sular akıyordu. Aralıksız ne kadar çalıştım bilmiyorum. 2. depremde hastanedeydim, çok korktum, deprem anında hastaları bırakıp hiçbir yere gitmedik, kendimizi hastalara karşı sorumlu hissettik. Hastane koordinatörü sağ ve çalışabilen hemşireler için nöbet çizelgesi oluşturdu, bende ailemin yanına gittim. O günü uykusuz ve üşüyerek geçirdik. Depremin ikinci günü; “Eşim, ben ve birkaç kişi hastaneye gittik. Oğlumu anneme bıraktım. Enkazların başında yakınlarını kurtarmak için çaba sarf eden insanlar vardı. O gün hastane yoğunluğu daha fazlaydı. Nöbetim olmamasına rağmen arkadaşlarıma yardım ettim. Hastanede çalışan sağlık personeli sayısı yeterli değildi.”

Depremin üçüncü günü; “Depremden oğlum çok etkilenmişti yine de sabah olur olmaz onu bıraktım ve çalışmak için hastaneye gittim. Elimden sadece mesleğimi yapmak geliyordu, daha fazlasını gönülden dilerdim...”

Hemşire C.D., 30 yaşında ve bekar, 5 yıldır yoğun bakım ünitesinde çalışıyor ve Hatay’da yaşıyor.

Depremin ilk günü; “Depreme nöbet çıkışı ailemle yaşadığım evde yakalandım. Evden hiçbir eşya alamadan binadan dışarı çıktık. Hava çok soğuktu ve yanımızda ne mont vardı ne de arabamızın anahtarı. Annem ve babam yaşlı insanlar ve çeşitli kronik hastalıkları var. Onların ilaçlarını da alamamıştık. Ben mecburen tekrar eve girmek zorunda kaldım ve araba anahtarı, cep telefonlarımız ile mont ve cüzdanlarımızı aldım. İlk etapta yıkımın farkında değildim gün aydınlanınca enkazları gördüm ve yakınlarıma ulaşmaya çalıştım. Maalesef dayıma ve kuzenime ulaşamıyorduk. Onların yaşadığı binaya gittiğimizde binanın tamamen yıkıldığını

gördük. Saatlerce enkaz başında bekledik. Ben hastaneye gidip yardımcı olmak istiyordum, artçılar devam ediyordu ailem çok korktuğu için beni göndermek istemiyorlardı, fakat ben gitmem gerektiğini insanların yardıma ihtiyacı olduğunu anlatarak ailemi ikna edip çalıştığım hastaneye gittim. Hastaneye gidebileceğim bir araç yoktu kendi arabamda çocukları olan komşularımız kalıyordu onları çıkaramazdım. Nöbete gidecek olan hastaneden bir arkadaşşıma telefon çekmediği ve şarj olmadığı için güç bela ulaştım, onlar beni olduğum yerden aldı. 20 dakikalık yolu 2 saat 45 dakikada gidebildik, trafikte araçlar ilerlemiyor herkes bir yerlere gitmeye çalışıyordu. Hastaneye yetiştüğimde bahçeden itibaren yerlerde hastalar, hasta yakınları ve cenazeler vardı. Hemen giyinip acile indik enkazdan gelenlerin çoğu kimsesizdi. Kimi ismini dahi söyleyemiyordu. Gelen çocuklar annesiz babasızdı, hitap ve teselli etmekte çok zorlandım. Bende kaybı olan bir depremzedeydim. Henüz kayıplarım enkazdaydı ve her gelen hasta için inşallah benimkilerde böyle enkazdan çıkar gelir diye dua ederek ağlayarak çalıştım. Annemi babamı istiyorum diyen çocuklara hiçbir şey diyemedim, sarılıp ağladım, insan duygularını kontrol edemiyor... Enkazdan çıkan hastalar susuz kaldıkları için dehidrate tablosunda geliyorlardı. Derileri inanılmaz kalınlaşmış damarları vücut içine gömülmüştü. 5 yıldır anestezi reanimasyon ve koroner yoğun bakımda çalıştım ama damar yolu bulmakta çok zorlandım, özellikle çocuk hastalarda damarları bulmak oldukça zordu. İntraket sıkıntımız vardı dikkatli kullanmalıydım. Gelen hastalara %0.9 izotonik ve parasetamol tedavisi uyguluyorduk. Bu sırada depremden önce hastanede yatan tahliye edilecek evi olmadığı ve IV antibiyotik ve analjezik ile pansuman ihtiyacı olan ampute hastalarda vardı ve onlarda ağrı tedavisini alamadığı için sitem ediyordu. Onlarında tedaviye ihtiyacı vardı. Ancak elimizde ki antibiyotik ve ağrı kesicileri enkazdan gelenlere kullanıyorduk. 4×1 olan antibiyotik tedavisini 1×1 olarak uyguladım. O an çalışma prensibim şuydu "Ölmeyecekleri kadar tedavisini uygula". Enkazdan gelen hastalar saatlerce enkazda kaldıkları için haliyle idrar ve dışkı içinde geliyorlardı. En zorlandığımız konu bu hijyen eksikliğiydi. Altılarını temizleyecek hasta bezi,

ıslak mendil, hijyenik ped, temiz çamaşır, temiz kalın kıyafet, battaniye ve yatmaları için temiz yatak. Maalesef bunların hiçbiri yoktu. Hastalar yerlerde o kirli halleriyle yattı. Eldiven değiştirmek bile neredeyse imkansızdı. Hastane deposu ve eczane bölümüne gittim. Bulduğum dezenfektan ve eldivenleri aldım ancak 2 saat içinde elimizdekiler tükenmek üzereydi. Gelen hastalar aynı zamanda şok tablosundaydı defalarca sertleşmiş derilerine damaryolu açmak için girişim yapıyordum ve hiçbirisi "Ah" dahi demedi. "Üzerime taşlar düşüyor beni kurtarın" diyen 15 yaşında ki çocuk hasta "çocuklarım öldü yalvarırım beni de öldür" diyen bir anne. 7 yaşında ikiz erkek kardeşler el ele tutuşmuşlardı anne babaları yoktu damaryolu açarken birbirlerine "bağırma acıyacak tabi ki dayanmalısın" diye teselli veriyorlardı. Özellikle çocuklar biz sormadan onlar nerde olduklarını evlerinin nasıl yıkıldığını onları kimin çıkardığını anlatmak istiyorlardı. Onları oturup dinlemek isterdim ama tedavilerini yaptıktan sonra öpüp sarılıp azda olsa sakinleştirerek yanlarından ayrılmak zorundaydım, bekleyen çok hasta vardı. Hastane çalışanlarına, yemek olarak kendi halkımız evinde erzağı, tenceresi olan hastane bahçesine ocak kurup çorba ve kurufasulye pişirip dağıttı. Kendi arkadaşlarımızdan evinde tandırı olan ekmek yapmış bahçesinde ocak kurup yemek pişirmiş. Su hastanede vardı. Yemek konusunda açlıktan öldüm diyemem kendi imkanlarımızla ölmeyecek kadar beslendik zaten hiçbirimizin boğazından lokma inmiyordu tek derdimiz daha çok insana ulaşabilmektir. Fakat en büyük problemimiz kesinlikle hijyen eksikliğiydi. Tuvalet yoktu el hijyeni yoktu banyo yoktu. Depremde bacağıma kartonpiyerler dökülmüştü bacağım şiş ve mordu. 12. saatte yürüyemeyecek kadar ağrım başladı ve ben çalışamayacak duruma geldim 12 saat boyunca nefes dahi almadan çalıştım.”

Depremin ikinci gün; “İlk günü hastanede geçirmiştım. Sabah ilk ışıklarla morglar dolmuştu 3 servis kimsesi olmayan vefat edenler ile doldu. Yakını olan cenazeleri bahçeye bir kenara yakınlarının yanına bırakıyorduk ve bahçede ki parke taşları görünmeyecek kadar cenazelerle dolmuştu. Başlarında yakınları, sirenler, bayılanlar mahşer yeri dedikleri yer burası olmalıydı.

Vefat etmiş yakınını veya sağ gelen yakınını bulmaya gelen insanlar vardı. Hiçbir kayıt sistemi elektrik ve internet olmadığı için yoktu. İsmi bilenleri bir kağıt kalemle liste yapıyorduk. Gelen insanları cenazesini bulması için cenazeleri koyduğumuz servislere yönlendiriyorduk ve onlara tek tek bakarak arayıp bulun diyorduk. Sağ olan hastalar içinde aynı şekilde odaları tek tek gezerek bulmaları gerekiyordu. Odalarda 1 yatakta 4 bazen 5 çocuk. Yetişkinler yerde, çocuklar yatakta olunca 1 odada daha çok hasta bakabiliyorduk, o yüzden çocukları odalara yataklara yetişkinleri yerlere sedyelere koyuyorduk veya yatakların sünger kısmını yere alıp yatağın alt kısmını bırakıyorduk ki daha fazla hasta yatırma alanımız olsun. Gelen hastalar kırıkları olan hastalardı onları hareket ettiremiyorduk. Bu durum altlarını temizlemeyi ve tedavisini uygulamayı daha da zorlaştırdı. Atel ve boyunluk kırıklarını sabitleyecek malzememiz yoktu. Malzemelerin eksikliği kadar bizde eksildik, eksittik. Hastaları bırakıp hiçbir yere gidemedim, bacağımın ağrısıyla günü çalışarak geçirdim.”

Depremi üçüncü günü; “Çalışma arkadaşlarımızdan ölenler olmuştu. Gönüllü gelen ekiplerle koordine olup çalıştık. Birbirimizi hiç tanımıyor olmamıza rağmen hepsiyle sanki yıllardır çalışıyor gibiydik. Çünkü hepimizin tek amacı vardı bizler sağlıkçıydık insan hayatı için oradaydık. Antakyalı olduğumu ve bacağımdan dolayı yürüyemez hale geldiğimi fark eden gönüllü ve umke ekipleri sen git artık biz buradayız sende depremzedesin ailenin yanına git dediler. Onların o sözüyle sanki bir anda başka bir kimliğe büründüm. Evet, bende depremzedeydim benimde yardıma ihtiyacım vardı. Sabah 08.00 da hastaneden ayrıldım ancak sürekli iletişim halindeydim. İhtiyaç var mı gelelim mi diye haberleşiyorduk. Artık Umke, Afad, Kızılay ekipleri hastaneye ulaşmışlardı, kalabalık bir ekip vardı sayımız yeterli diyorlardı. Bir nebze artık orada bana ihtiyaç yok diyerek vicdanım rahatladı. Sonrasında bende sıradan bir depremzedeydim. Evim yoktu sokakta kaldık. Enkazdan çıkarılmayı bekleyen ve bizden başka kimsesi olmayan yakınlarım vardı enkazda onları ailem ile bekledim....”

Hemşire Y.S. 41 yaşında, evli ve iki çocuk annesi, Adıyaman'da devlet hastanesinde üç yıldır dahiliye servisinde çalışmakta.

Depremın ilk günü; “Depreme serviste yakalandım. Sarsıntı olduğunda ilk aklıma gelen hastalarımın güvenliğini sağlamaktı. Ben ve çalışma arkadaşlarım hızlıca hastaların durumunu kontrol etmeye ve onları sakinleştirmeye çalıştık. Ara ara elektrik kesintileri yaşıyorduk. Servisin telefonu hiç susmadı. Hasta yakınları hastalarını merak ediyorlardı. Yıkımın büyüklüğünden habersiz bir şekilde bir süre daha sadece hastalarımı düşündüm. Bir süre sonra kardeşim beni aradığında depremin ne denli büyük olduğunu fark ettim. Ailem şehir dışına çıkmaya karar vermişti, ısrarla benimde onlarla gitmemi istediler fakat hastalarımı bırakamazdım. Eşimle hızlıca karar aldık ve onların ailemle şehir dışına çıkmalarının daha doğru olacağını düşündük. Onlar şehir dışına çıkarken hastaneye yanıma uğradılar kısa bir süre görüşüp helalleşip ayrıldık. İşte o an felaketin acı ve soğuk yüzüyle karşı karşıya kaldım. Bir yandan kendimi bu şehirde yapayalnız hissedip ağlarken bir yandan hastalarımı bakım vermeye çalışıyordum. Aklım ailemdeydi. Aynı zamanda artçılar devam ettiği için bir daha onları göremeyeceğimden de korkuyordum.”

“İlk ve ikinci gün bu duygu karmaşası ve çalışmakla geçti. Ne benim ne de diğer çalışma arkadaşlarımın aklına açlık, yorgunluk gelmiyordu. Aslında bizlerde birer depremzedeydik fakat dinlenemiyorduk. Çünkü gerek elverişsiz koşullar (ulaşım, enkaz altında kalma vb.) gerekse hayatlarını kaybettikleri için hastaneye gelen çalışan sayısı çok azdı. Bu nedenle ara vermeden iki gün boyunca çok zor şartlar altında çalışmaya devam ettik.”

Depremın üçüncü günü; “Artık çalışacak gücümüz kalmamıştı. Stres, üzüntü ve fiziksel yorgunluk tükenme noktasına getirmişti. Aracı olan arkadaşların aracına gidip sırayla dinlenmeye karar verdik. Bu arada hastane yönetimi yeni çalışma listesi oluşturmuştu.”

TARTIŞMA

Hemşirelik ihtiyacı evrensel bir konudur. Hemşireler halk sağlığı risklerini kontrol altına almak için önemli bir güç olmakla beraber afet öncesi, sırası ve sonrasında kendisinin, yakın çevresinin ve toplumun sağlığının korunması ve geliştirilmesinde aktif rol alan sağlık personelidir.⁽¹⁰⁾ Afetlerde zarar görmüş toplumun en kısa sürede normale dönmesini sağlamak temel görevidir. Afet müdahalesinde profesyonel hemşirelik becerileri kritik öneme sahiptir. Afetlerde hemşirelerin karar verme süreci, hemşireliğin kalitesini ve hasta güvenliğini doğrudan etkiler.⁽¹¹⁾ Yakın tarihli koronavirüs (COVID-19) salgını sırasında hemşireler, son derece karmaşık ve değişken durumlarda karmaşık klinik talepleri yeterince yönetebilmeleri için klinik becerilerine ve buluşsal yöntemlerine güvenerek afet müdahale ekiplerinin anahtarı olmuştur.⁽¹²⁾ Hemşireler, dünya genelinde sağlığı tehdit eden olağandışı durumlarda mücadelede ön saflarda yer almışlardır ve gelecekte de cephenin önlerinde savaşmaya devam edeceklerdir.⁽¹³⁾

Mesleki sorumluluk depremde mesleki bakımın değerli bir yönü olarak etik yeterliliklerle ilgilidir. Hastaların güvenliğini sağlama etik bakımın temel gerekliliklerinden biridir. Bu bağlamda etik hemşireler için temel profesyonel değerlerden biridir. Farklı illerde depremi yaşayan yukarıdaki üç hemşire (deprem bölgesinde çalışan hemşireler, gönüllülerde dahil olmak üzere) sevdiklerinden birini kaybetmiş, mal kaybı ya da başka kayıplar yaşamış, yalnız kalmış, çaresiz ve tükenmiş olmalarına rağmen mesleki sorumluluklarını sürdürmüşlerdir. Ayrıca bu depremde çalışan bütün hemşireler görev tanımlarının gerekliliklerinin ötesine geçerek hemşireliğe bağlılıklarını ortaya koymuşlardır.

Kaynaklar

1. United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). Disaster. Access: 01.04.2023.

Available from:<https://www.undrr.org/terminology/disaster>.

2. Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı (AFAD). Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü. Erişim: 01.04.2023. Available from: https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/39500/xfiles/deprem_nedir.pdf.
3. Dinçer İ, Akin MK, Akin M, Orhan A, Ozan O, Varol MB, & Benlioğlu TB. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri. Konuralp Medical Journal. 2023;14(1):1-16.
4. BBC. Deprem: Kahramanmaraş'ta 6,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Erişim: 01.04.2023. Available from: <https://www.bbc.com/turkce/articles/c51kdv8d15jo>.
5. TRT. Bakan Koca: Depremde 448 sağlık çalışanı hayatını kaybetti, 528'i yaralandı. Erişim: 01.04.2023. Available from: <https://www.trthaber.com/haber/gundem/bakan-koca-depremde-448-saglik-calisani-hayatini-kaybetti-528i-yaralandi-748431.html>.
6. Cansel N, Ucuz İ. Post-traumatic stress and associated factors among healthcare workers in the early stage following the 2020 Malatya-Elazığ earthquake. Konuralp Medical Journal. 2022;14(1):81-91. DOI: 10.18521/ktd.1000636.
7. Tyer-Viola LA. Grit: The essential trait of nurses during a disaster. The Journal of Perinatal & Neonatal Nursing. 2019;33(3):201-204.
8. Guo C, Li S, Chan SS. Long-term effects of disaster exposure on healthcare workers' resilience: A comparison of the Wenchuan earthquake-exposed and unexposed groups. International Journal of Disaster Risk Reduction. 2022;67:102658.
9. Wakefield M, Williams DR, & Le Menestrel S. The future of nursing 2020-2030: Charting a path to achieve health equity. National Academy of Sciences. Press (US); May 11, 2021.
10. Taskiran G, Baykal UT. Nurses' preparedness for disasters in Turkey: Literature review. New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences. 2017;4(2):47-56.

11. Veenema TG, DeRuggiero K, Losinski SL, & Barnett D. Crisis leadership and decision-making: Hospital administration and nurse leaders' concerns for disaster response. Sigma Theta Tau International, 28th International Nursing Research Congress, 2017.
12. Alpert EA, Weiser G, Kobliner D. Challenges in implementing international standards for the field hospital emergency department in a disaster zone: The Israeli experience. Journal of Emergency Medicine. 2018;55(5):682-687.
13. Karasu F, & Öztürk Çopur E. COVID-19 Vakaları Artarken Salgının Ön Safındaki Bir Yoğun Bakım Hemşiresi: "Cephede Duran Kahramanlar". Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi. 2020;24(1):11-14.